



Bjørn van den Boom,
hoofd Public Affairs
Natuurmonumenten

***“Een gemeenschappelijke
visie over de natuur in
Nederland is wel nodig.”***

De natuur verkeert in een crisis. Dit grote overkoepelende verhaal zouden de natuurorganisaties veel vaker gezamenlijk naar buiten moeten brengen. Er is namelijk iets fundamenteel mis aan het gaan met de biodiversiteit, kijk maar naar het VN-rapport dat pas is verschenen. Elke dag verdwijnen er twee soorten. Dat gebeurde gisteren, dat gebeurt vandaag en morgen ook weer. Daar moeten we echt iets aan doen. De natuur heeft ruimte nodig, maar in Nederland is die ruimte beperkt. Na Malta hebben wij de minste natuur van Europa. Het gevolg is dat we zo veel mogelijk natuur per vierkante meter willen realiseren. Daar is intensief beheer voor nodig. Juist dat ingrijpen in de natuur levert heftige maatschappelijke discussies op, bijvoorbeeld over houtkap of faunabeheer. De natuur is complex. Er zijn geen makkelijke problemen en ook geen makkelijke oplossingen. Verschillende natuurorganisaties hebben verschillende doelen en maken daarom verschillende keuzes in hun beheer. We zijn een pluriform huis. Natuurmonumenten beheert haar bossen in opdracht van haar leden. Natuurdoelen zijn leidend. Met bomenkap maken we daarom voorlopig pas op de plaats. Staatsbosbeheer maakt een andere afweging, die overigens ook uitstekend is. Zij willen een bijdrage leveren aan duurzame houtproductie en halen daarom 14 procent van hun inkomsten uit houtoogst. De natuurorganisaties kunnen hun doelen best op verschillende manieren uitwerken, maar een gemeenschappelijke visie over de natuur in Nederland is wel nodig. We zouden als maatschappelijke organisaties onze koppen bij elkaar moeten steken om tot een mission statement te komen.

**“Met één geluid vanuit
de natuursector
kom je verder in
maatschappelijke
klimaatdiscussies.”**

De laatste tijd woeden pittige discussies over natuurbeheer. Moeten we wolven afschieten, wild bijvoeren, bomen kappen? De experts verschillen van mening en het publiek reageert emotioneel en vinden het maar raar dat verschillende ecologen elkaar in de haren vliegen over natuurbeheer. Zou het helpen als de natuursector met een eenduidig standpunt naar buiten zou treden?

— Sophia Opfer (journalist)



Marjan Minnesma, directeur Urgenda

“We moeten niet bang zijn om van standpunt te veranderen.”

Uit één mond spreken vereist dat je het met elkaar eens bent. Dat is blijkbaar heel moeilijk. We zijn het er met zijn allen wel over eens dat we als menselijke soort bezig zijn ons eigen habitat te vernietigen, zover zijn we wel, maar over wat we daartegen moeten doen verschillen de meningen. Het probleem is dat er veel versplintering van kennis is. De sectorspecialisten hebben allemaal hun eigen agenda en eigen kijk. Een energie-deskundige zal bijvoorbeeld zeggen dat het helemaal goed komt als we een boom verbranden als biomassa en daarvoor in de plaats een nieuwe boom planten. Een ecoloog ziet dat anders: er zit veel meer leven in een grote volwassen boom dan in zo’n miezerig nieuw boompje. Deskundigen moeten over hun eigen hokje heen kijken om tot een gezamenlijke visie te komen. Dat vereist dat we voor een langere periode bij elkaar zitten, kennis bij elkaar ophalen, zonder te emotioneel te worden. We moeten niet bang zijn om van standpunt te veranderen. Vroeger dacht ik bijvoorbeeld dat biomassa een goede oplossing was voor de energietransitie. Nu weet ik dat inmiddels zelfs de korte CO₂-kringloop van biomassa te lang is om onze planeet te redden en dat hout meer CO₂ uitstoot per kilowattuur dan steenkool. Misschien is het zelfs nodig om langer gebruik te maken van de bestaande, veilige, kerncentrales in Frankrijk om onze doelen te halen. Daar kom je alleen achter door met heel veel mensen te praten en open te staan voor de geluiden van anderen.



Noelle Aarts, professor socio-ecologische interactie, Radboud Universiteit, Instituut voor Science in Society (ISiS)

“Mensen zijn van nature niet geneigd om een effectieve dialoog te voeren, maar we kunnen het wel leren.”

Ik weet niet of het wenselijk is om als natuursector met een gezamenlijk standpunt naar buiten te treden, laat staan mogelijk. Daarvoor lopen streefbeelden en belangen te ver uiteen. Maar diversiteit is juist goed voor de ontwikkeling. Verschillende perspectieven scherpen elkaar en maken het mogelijk om met zijn allen tot een betere uitkomst te komen. We moeten daarvoor wel investeren in een effectieve dialoog. Onderzoek wijst uit dat een gesprek tussen mensen met verschillende opvattingen meestal weinig oplevert. Mensen identificeren zich met hun opvattingen en voelen zich aangevallen als iemand er anders over denkt. Wij zijn onze mening. Een dialoog is nadrukkelijk wat anders dan een discussie of een debat. Een dialoog gaat niet over winnen, maar over het begrijpen van elkaars onderliggende aannames, normen en angsten. Emoties hoeft je daarbij niet uit de weg te gaan, want die maken duidelijk dat het onderwerp belangrijk is. Mensen zijn van nature niet geneigd om een effectieve dialoog te voeren, maar we kunnen het wel leren. Eigenlijk zouden we al op de basisschool les moeten geven over het omgaan met andersdenkenden. Daarnaast is het bij moeilijke gesprekken nodig om een neutrale moderator in te schakelen, die het proces in de gaten houdt en waar nodig bijstuurt. Hij of zij zorgt voor een veilige situatie waarin iedereen aan bod komt en open durft te staan voor andere meningen. Tot slot zou het ook helpen als er betere journalistiek wordt bedreven. De media zoeken de controverse op en versterken de polarisatie. Dat is misschien goed voor de kijkcijfers, maar niet voor een effectieve dialoog.



Dianne Nijland, directeur Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren

“Dankzij het hoogoplopend maatschappelijke debat moest de minister wel iets van zich laten horen.”

Als je vraagt of één geluid vanuit de natuursector goed zou zijn, zegt natuurlijk niemand nee. Het is een retorische vraag. Maar in de praktijk is het lastig, omdat dat ene geluid een compleet en genuanceerd verhaal is. In de media blijkt daar vaak te weinig ruimte voor. Er wordt maar een deel van het verhaal verteld en bovendien kloppen de feiten niet altijd. Dat helpt natuurlijk niet in de discussie. Bij de VBNE zijn verschillende terreineigenaren aangesloten, van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, tot de Federatie Particulier Grondbezit en het Rijksvastgoedbedrijf. Zij leggen andere accenten, maar hebben uiteindelijk wel allemaal hetzelfde belang: professioneel beheer. Die accentverschillen zijn juist goed, omdat ze tot nieuwe inzichten kunnen leiden, die weer tot beter beheer leiden. Het programma OBN Natuurkennis biedt daarvoor een stevig wetenschappelijk fundament. Dat het publiek nu zo emotioneel reageert op de bomenkap is logisch: bomen zijn emotie. Bovendien wordt het thema nu gekoppeld aan het klimaat. Ik vind dat een positieve ontwikkeling. Het laat zien dat het klimaatbewustzijn toeneemt en daarmee ook het maatschappelijk belang van bos en natuur. Minister Carola Schouten heeft onlangs een Bos-strategie aangekondigd. Dankzij het hoogoplopend maatschappelijke debat moest zij wel iets van zich laten horen. Zo leidt de reuring tot een concrete stap voorwaarts in het klimaat- en natuurbeleid. Dat die stappen hard nodig zijn, daar zullen alle partijen het over eens zijn.